

Warszawa, 11 grudnia 2020 r.

RAPORT: SPÓŁDZIELCZOŚĆ

Spółdzielcy oczekują włączenia całego sektora do rozwiązań w zakresie estońskiego CIT-u oraz uproszczenia krajowych wymogów przy uzyskiwaniu statusu uznanych organizacji producentów

– W odniesieniu do całego sektora spółdzielczego, nadal aktualna pozostaje kwestia uwzględnienia tych podmiotów w przyszłych rozwiązaniach podatkowych od osób prawnych w zakresie możliwości skorzystania przez nie z rozwiązania tzw. estońskiego CIT-u – uważa **dr inż. Mieczysław Grodzki, minister spółdzielczości w Gospodarczym Gabiniecie Cieni BCC**. – Stosowną poprawkę uzupełniającą zgłoszoną w trybie legislacyjnym przez Senat odrzucił ostatecznie Sejm z uwagi na negatywne stanowisko strony rządowej. Uznajemy to za brak równego traktowania i stwarzania równych szans rozwoju dla jednostek spółdzielczych, które w zdecydowanej większości są lokalnymi przedsiębiorcami zaliczanymi do sektora małych i średnich podmiotów – wyjaśnia.

Minister spółdzielczości w Gospodarczym Gabiniecie Cieni BCC zwraca również uwagę, że kluczowe jest zabezpieczenie środków wsparcia sektorowego (rynkowego) planowanego przez Komisję Europejską dla uznanych organizacji producentów (OP), zgodnie z Rozporządzeniem PEiR (UE) nr 1308/2013, w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE na lata 2021-2027, w wysokości do 5% corocznych obrotów OP. – Bez tego wsparcia, pozycja rynkowa polskich rolników i podmiotów przetwórczych zdecydowanie pogorszy się. Kraj nie mający organizacji producentów nie wykorzysta znaczących środków UE na lata 2021-2027 w ramach wsparcia rynkowego Wspólnej Polityki Rolnej. Ich powstawanie jest warunkiem niezbędnym, aby nie dopuścić do znaczącego pogorszenia warunków konkurencyjności na wewnętrznym rynku europejskim przez polskich rolników i podmioty operujące na rynkach rolnych – podkreśla **dr Mieczysław Grodzki**.

Gospodarczy Gabinet Cieni Business Centre Club to think tank powołany w kwietniu 2012 r., aby wspierać działania prorozwojowe władz publicznych, monitorować prace resortów kluczowych dla przedsiębiorczości, rekomendować zmiany sprzyjające rozwojowi kraju, wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności polskich firm. W skład gabinetu wchodzi wybitni, gospodarczy fachowcy, z których wielu piastowało w przeszłości funkcje publiczne. Więcej informacji: https://www.bcc.org.pl/strefa_eksperta/gospodarczy-gabinet-cieni/

Spółdzielczość

DR INŻ. MIECZYSLAW GRODZKI

minister ds. spółdzielczości Gospodarczego Gabinetu Cieni BCC

Rzecznik budowlany GINB, rzeczoznawca majątkowy ds. nieruchomości, lustrator spółdzielczy. Prezes zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej, zastępca przewodniczącego RN Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. Franciszka Stefczyka, z-ca przewodniczącego Rady Mazowieckiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa. Prowadzi własną firmę – Przedsiębiorstwo Budowlane GROMAR. Za swoją działalność został odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi. Przewodniczący Komisji Spółdzielczej BCC.

☎ 514 090 080 ✉ mieczyslaw.grodzki@bcc.org.pl

WSKAZANIA DLA RZĄDU

1. **Cały sektor spółdzielczy** - w odniesieniu do całego sektora spółdzielczego, nadal aktualna pozostaje kwestia uwzględnienia tych podmiotów w przyszłych rozwiązaniach podatkowych od osób prawnych w zakresie możliwości skorzystania przez nie z rozwiązania tzw. estońskiego CIT-u. Stosowną poprawkę uzupełniającą zgłoszoną w trybie legislacyjnym przez Senat odrzucił ostatecznie Sejm z uwagi na negatywne stanowisko strony rządowej. Uznajemy to za brak równego traktowania i stwarzania równych szans rozwoju dla jednostek spółdzielczych, które w zdecydowanej większości są lokalnymi przedsiębiorcami zaliczanymi do sektora małych i średnich podmiotów.
2. **Spółdzielczość finansowa** - mając na uwadze znaczenie spółdzielczych instytucji finansowych (banki spółdzielcze i kasy SKOK) dla rozwoju lokalnego biznesu, podejmować należy działania na rzecz zwiększenia ich możliwości w zakresie kreowania wsparcia kredytowego przedsiębiorców tam działających. Uwzględniając te uwarunkowania należy:
 - Zwolnić te podmioty z podatku dochodowego od osób prawnych z przychodów uzyskiwanych w związku z uzyskaną pomocą w zakresie ich sanacji lub restrukturyzacji, a udzielanej im – w wypadku jednostek spółdzielczych SKOK przez ich Kasę Krajową, a w wypadku banków spółdzielczych przez spółdzielcze systemy ochrony lub banki zrzeszające. Istotą działania tych instytucji zrzeszających jest bowiem wsparcie i podniesienie bezpieczeństwa działania jednostek podstawowych, a środki przeznaczane na te cele pochodzą z wpłat jednostek tam zrzeszonych. Podniesie to efektywność procesów sanacyjnych lub restrukturyzacyjnych realizowanych w drodze dobrowolnych łączów,
 - Monitorować harmonogram implementacji w Polsce wchodzącego w życie z 28 czerwca 2021 przepisu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/630 z 17 kwietnia 2019 r w sprawie minimalnego pokrycia strat z tytułu tzw. ekspozycji nieobsługiwanych. W istocie przepis sprowadza się do rozłożonego w czasie pomniejszania kapitału podstawowego o kwotę niedoboru, równą niezabezpieczonej części każdej z osobna ekspozycji kredytowej. Jest to więc kolejny wymóg w zakresie spełniania przez instytucje kredytowe tzw. adekwatności kapitałowej. Przepis podnosi bezpieczeństwo lokowania przez depozytariuszy środków, ale z uwagi na obecną sytuację ekonomiczną spółdzielczych instytucji kredytowych i stojącymi przed nimi wyzwaniami kapitałowymi, które wprost wyznaczają zakres i wysokość akceptowalnych ryzyk bankowych, musi być implementowany z dużą rozważą.
3. **Spółdzielczość mieszkaniowa**
 - Istotnym problemem dla spółdzielczości mieszkaniowej pozostaje nadal prawne unormowanie ich zobowiązania podatkowego od osób prawnych. Aktualna norma prawa podatkowego stanowi, że korzystają one ze zwolnienia podatkowego od dochodów uzyskanych z gospodarki zasobami mieszkaniowymi z wyłączeniem wpływów z innej działalności gospodarczej (najczęściej dotyczy to wynajmu komercyjnego lokali użytkowych). Brak prawnej definicji tego terminu oraz konieczność prowadzenia podwójnej ewidencji przychodów i kosztów jest bardzo złożone i często sprawia kłopoty interpretacyjne dla właściwej ich klasyfikacji. Dodatkowo należy podnieść, że spółdzielnie najczęściej ponoszą straty na tzw. gospodarce zasobami mieszkaniowymi, czego nie mogą uwzględnić w ustaleniu należnego zobowiązania podatkowego. Jedynym rozwiązaniem tych problemów jest wykreślenie tego zwolnienia z prawa podatkowego, co spowoduje, że spółdzielnia będzie

zobowiązana naliczać podatek od osób prawnych od całości zrealizowanego dochodu.

- W ustawodawstwie w zakresie spółdzielczości mieszkaniowej wciąż czeka na rozstrzygnięcie kwestia prawnego uregulowania własności gruntów zabudowanych wielorodzinnymi budynkami spółdzielczymi, do których spółdzielnia nie ma praw własności. Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z roku 2013 mieszkania wybudowane na takim gruncie stanowią formę własności ułomnej, dla której nie można założyć ksiąg wieczystych. Tym samym nie można ich nabyć za kredyt uzyskany w banku lecz tylko za gotówkę. Są też tańsze o 20 – 30 proc. od tych, które te kwestie mają rozstrzygnięte. Po roku 1990 spółdzielnie podjęły wysiłek uregulowania stanu prawnego gruntów zabudowanych. Nie w każdym przypadku to się jednak udało. Wystąpiły bowiem okoliczności, gdy stan prawny gruntów był skomplikowany i nie do końca rozpoznany z powodu braków w dokumentacji czy nierozstrzygniętych spraw spadkowych, pojawiły się sytuacje niepewne lub sporne, ujawniły się także roszczenia dawnych właścicieli lub ich spadkobierców, często kilku do jednej nieruchomości gruntowej. Ta kwestia wymaga ostatecznego rozstrzygnięcia bez czekania na ustawę reprivatyzacyjną. Wiele błędów wystąpiło również podczas podziału nieruchomości spółdzielczych w związku z wyodrębnianiem własności lokali i powstawaniem wspólnot mieszkaniowych. Podstawowym błędem było wyodrębnianie gruntu pod nieruchomością zabudowaną po obrysie budynku, pozostawiając poza obrębem drogi osiedlowe, boiska, place zabaw, drobne obiekty handlowe, śmietniki itp. Rodzi to liczne nieporozumienia i konflikty. Ta kwestia również wymaga pilnego uporządkowania.

- 4. Spółdzielczość rolnicza** – zabezpieczenie w budżecie Wspólnej Polityki Rolnej UE dla Polski środków wsparcia sektorowego (rynkowego) dla uznanych organizacji producentów planowanego przez KE w ramach WPR UE 2021-2027 – uproszczenie krajowych wymogów uzyskiwania statusu uznanych organizacji producentów przez działające spółdzielnie rolnicze i nowotworzone OP.

Kluczowe jest zabezpieczenie środków wsparcia sektorowego (rynkowego) planowanego przez Komisję Europejską dla uznanych organizacji producentów (OP), zgodnie z Rozporządzeniem PEiR (UE) nr 1308/2013, w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE na lata 2021-2027, w wysokości do 5% corocznych obrotów OP. Bez tego wsparcia, pozycja rynkowa polskich rolników i podmiotów przetwórczych zdecydowanie pogorszy się. W wielu branżach już dziś jest bardzo trudna sytuacja producentów rolnych, m.in. na rynku trzody chlewnej, bydła mięsnego, drobiu, etc. Jest wiele branż, których dochodowość w warunkach stabilizacji oscyluje w wysokości 5-10% wartości sprzedaży. Obecnie, ale również coraz częściej w ostatnich kilkunastu latach, dochodowość w wielu sektorach jest poniżej tych wartości, a okresowo występuje brak dochodu. Z ww. powodu wsparcie to jest tak istotne.

Aby jednak polscy producenci rolni, podmioty operujące na rynkach rolnych oraz przetwórcy mogli z niego skorzystać, konieczne jest uproszczenie krajowych wymagań i dokumentacji w zakresie uzyskiwania statusu uznanych organizacji producentów, w szczególności przez spółdzielnie skupowe, produkcyjne i przetwórcze, w tym mające status grup producentów rolnych. Potrzebne jest również tworzenie nowych uznanych OP z wykorzystaniem formy spółdzielni – wzorowanych na spółdzielniach rolniczych w krajach Zachodniej Europy, mających status uznanej OP, zrzeszających większość tamtejszych rolników.

PODSUMOWANIE dotychczasowych działań rządu

Pozytywy:

- Obniżenie przez Radę Polityki Pieniężnej dla banków z 3,5 do 0,5% wysokości tzw. rezerwy obowiązkowej (wymóg utrzymywania minimalnej kwoty płynnych środków nie generujących przychodu z działalności bankowej) liczonej wg określonego algorytmu. Rozwiązanie to poprawia płynność bieżącą banku.

2. Wydłużenie rozporządzeniem ministra finansów z 5 do 10 lat okresu pomniejszania podstawy naliczania rezerwy celowej dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie. W praktyce oznacza to rozłożenie w tym okresie konieczności utworzenia pełnej, 100% rezerwy kosztowej na kredyty stracone.

Zagrożenia:

1. Rozwiązania mające na celu wzmocnienie płynności i wymogów kapitałowych nie wpłynęły na wzrost akcji kredytowej banków, a tani pieniądź jak do tej pory nie służy w oczekiwanym stopniu wychodzeniu z recesji. Wsparcie realnej gospodarki pieniędzmi z tarcz antykrzysowych i tarczy finansowej nadal nie przełamuje, w opinii przedsiębiorców, wysokiego ryzyka podejmowania inwestycji.
2. Utrata równych warunków dostępu do funduszy UE przez polskich rolników i przetwórców w wyniku braku uznanych organizacji producentów.

Bez zabezpieczenia w budżecie WPR UE dla Polski na lata 2021-2027 środków na wsparcie sektorowe (rynkowe) dla uznanych organizacji producentów oraz przejściowo dla spółdzielni rolniczych (do czasu uzyskania statusu uznanej OP), pozycja polskich rolników i przetwórców znacząco, skokowo, pogorszy się. Jednocześnie bez uproszczeń krajowych wymogów i dokumentacji przy uzyskiwaniu statusu uznanej OP, w szczególności przez działające spółdzielnie (spółdzielnie mleczarskie, spółdzielnie produkcyjne, spółdzielnie skupowe) oraz przy tworzeniu nowych (OP) w sektorach rolnych – organizacje producentów nie będą powstawać (w Polsce poza sektorem owoców i warzyw brak jest obecnie uznanych OP). Zgodnie z Rozporządzeniem PEiR (UE) nr 1308/2013 organizacje producentów mogą być tworzone w sektorach m.in.: zbóż, nasion roślin oleistych, mleka i przetworów mlecznych, wieprzowiny, mięsa drobiowego, wołowiny i cielęciny, baraniny i koziny, cukru.

Jeśli w Polsce nie będzie uznanych OP na ww. kluczowych dla polskiego rolnictwa rynkach, na których nie ma żadnej uznanej OP, te sektory rolnictwa i przetwórstwa nie będą mieć podmiotów mogących skorzystać ze znaczącego wsparcia rynkowego planowanego przez KE na lata 2021-2027.

Kontakt dla mediów:

Emil Muciński

rzecznik, Instytut Interwencji Gospodarczych BCC

tel. 602 571 395

e-mail: emil.mucinski@bcc.org.pl; instytut@bcc.org.pl

Gospodarczy Gabinet Cieni Business Centre Club to think tank powołany w kwietniu 2012 r., aby wspierać działania prorozwojowe władz publicznych, monitorować prace resortów kluczowych dla przedsiębiorczości, rekomendować zmiany sprzyjające rozwojowi kraju, wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności polskich firm. W skład GGC BCC wchodzi wybitni gospodarzy fachowcy, z których wielu piastowało w przeszłości funkcje publiczne [lista poniżej]. Więcej informacji: <http://www.bcc.org.pl/Gospodarczy-Gabinet-Cieni.4241.0.html>